

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Resbelul.

Sibiu, 1 Februarie v.

Deabea după nouă zile a străbătut în public cuprinsul actelor de armistițiu subscribe la Adrianopole. Ele constau, după telegrama ambasadorului englez din Constantinopole adresată guvernului din London, din 10 puncte și adecă.

Art. I. Terminul de abdicere pentru armistițiu este de 3 zile. Rusia va încunoștiința Montenegro despre încheierea armistițiului.

Art. II. Tote teritoriile și tunurile, luate după încheierea armistițiului se vor restitui.

Art. III. Se va demarca o zonă neutrală. Rusia va ocupa cele mai multe pozițiuni din Bulgaria, din Rumelia și din Trachia până la liniile de defensare ale Constantinopolei; în zona neutrală nu se vor ocupa fortificațiuni nici nu se vor institui alte nouă. O comisie mixtă va stabili linia de demarcațiune pentru Montenegro și pentru Serbia. Trei zile după semnarea armistițiului armatele se vor retrage după liniile de demarcațiune.

Art. IV. Rușii ocupă Burgas și Midia pentru imbarcare de proviant, dar nu pentru material de resbel.

Art. V. Armele din fortificațiunile ce vor fi deșertate de Turci se vor transporta pe căi anumite. Despre armele, care nu se vor pute transporta se va lua un inventar. Șapte zile după esmiterea mandatului deșertarea trebuie să fie deșevșită.

Art. VI. Gura Dunărei de la Sulina în termen de trei zile trebuie să fie părăsită de vasele turcesci, dacă nu se va împedea acesta prin ghiață. Rusia supraveghează umblarea vaselor pe Dunăre și delatură pedecile.

Art. VII. Deregătoriile rusesci rămân în localități anumite.

Art. VIII. regulază comunicația pe drumurile ferate.

Art. IX. suspendă blocada Mărei negre.

Art. X. Rușii vor îngriji pentru răniții turci. Armistițiu în Armenia se va regula prin comandantii de acolo.

Armistițiu a început în 31 Ianuarie n. la 7 ore séra. Turcii au început transportarea tunurilor de pe liniile defensive ale Constantinopolei. Cu privire la Constantinopole s'a stabilit o zonă neutrală. Rușii n'au ocupat în faptă nici una din aceste linii, dar terenul ocupat de Ruși se marginesce imediat la aceste linii. Este în puterea Rușilor a înainta în termen de trei zile la Constantinopole.

Englezii au respuns la acest armistițiu cu intrarea flotei în Bosfor. Acest pașu al Angliei nu va rămâne desconsiderat de Ruși, și „Agence Russe”, organul intim al principelui Gorciacoff, însoțescă acesta știre cu cuvintele: „Acăsta decisiune a cabinetului din London redă Rusiei libertatea acțiunii.” Deci foarte ușor se pôte întâmpla ca sgomotul de deunăzile despre intrarea Rușilor în Constantinopole să devină adevér.

Câtă puțină credință pun chiar Rușii în acest armistițiu, se vede lămurit din dispozițiunile guvernului rusesc cu privire la dislocarea trupelor. De vro câte va zile transporturile militare rusesci cătră câmpul de resbel au luat dimensiuni însemnate. La Ploiesci sosesc neîntrerupt trupe rusesci, cari se concentreză acolo și în curënd au să ajungă la numărul de 30,000 soldați. Pe drum de la Rusia spre România se află 2 corpuri de armată. Ce scop vor avé aceste trupe acum încă nu se pôte ști, dar la totă întâmplarea pentru „pace” nu vor fi destinate.

Resbelul între Grecia și Turcia, după o durată de cinci zile, s'a terminat.

Revista politică.

O telegramă a foicei „S. d. T.”, publicată în numărul de ieri, ne clarifică asupra ținutei deputaților săsesci în dieta Ungariei. După telegramă, deputatul C. Gebbel a declarat a susținé pe regim la votarea proiectului din desbateră actuală; însă pentru acăsta nu aprobă politica administrativă a ministeriului Tisza. Considerantele pentru care susțin deputații săsesci pe guvern sînt din punct de vedere mai înalt de stat.

Dacă guvernul va câștiga și pe Croați și i vor sosi aderenții, cari încă absenteză, proiectele vor trece cu majoritate sigură — și așa de crisă ministerială în Budapeșta din partea acăsta sîntem asecurați.

Faimelle despre mobilizare în Austro-Ungaria încă nu se aședă. „Egyetértés” și „Közvélemény” vorbesc cu stăruință despre mobilizare. Cea dintăiu susține că actul respectiv este deja subscris de monarch.

Intr'aceea de conferența de pace se vorbesce și se scrie mai puțin ca mai înainte. Din contră scirile contradicătore despre intrarea flotei, după unele foi, numai a unei escadre engleze, în Bosfor și despre denegarea intrării din partea Porței otomane, arată situațiunea mai încordată de cum era în ajunul căderii Plevnei. O telegramă din Berlin dela 11 Febr. n. dice, că țarul privesce în notificațiunea Angliei, că și trimite flota în Dardanele o declarațiune de resbel mascată. În aceeși telegramă se dice mai de parte, că Gorciacoff a declarat solemn lordului Loftus, că Anglia este stăpână preste hotăririile sale, dar dacă stăruiesce pe lângă intrarea flotei sale în Dardanele și Rusia se ține deslegată de obligămintele sale de a mai respecta sfera intereselor engleze.

Cum stau lucrurile în Constantinopole și ce păreri au despre ele bărbății de stat ai Turciei este ađi cu greu de aflat. Se dice însă că Turcii

sînt aliați ofensivi și defensivi ai Rușilor că la cas când flota englesă ar cuteza a încerca intrarea în Dardanele ar fi espusă bombardărei din partea bateriilor litorale turcesci. Cui să credem? Acelor cari đic că flota engleză este în Bosfor, sau acelor ce đic, că încă n'a intrat și nu i e permis a intra? Clarificațiunea o vom avé în timpul cel mai scurt.

Cestiunea Basarabiei concureză în importanță cu cestiunea Dardanelor, ea agită nu numai principatul român, ci Europa întrégă. Purtaarea corpurilor legiuitoare române află aprobare respectabilă în Europa apusană. Va afla ea aceeași aprobare și în Rusia, se va vedé mai târziu. O telegramă a „Românului” dice, că la citarea condițiunilor Rusiei, camera comunelor (Anglia) a aplaudat în unanimitate independența și întinderea teritorială a României. Times dice: Români arătându-se demni de regimul parlamentar merită independența.

Pentru ca să aibă și cetitorii nostri o idee mai clară despre deosebirea între Basarabia ce li se cere Românilor a o ceda Rușilor și Dobrogea carea li se oferă ca despăgubire, reproducem după „Presa” din București următorele:

Primim următorele notiță statistică de mare importanță: Basarabia Română, adecă acea parte de teritor, posedată de noi în virtutea tractatului de la Paris din 1856, are o suprafață de 12,000 kilometre cuadrade și o populațiune de 200,000 locuitori.

Dobrogea totă, adecă până la Bazargik, are o suprafață de 4,950 kilometre cuadrade și o populațiune de 160,000 locuitori.

Aceste informațiuni sînt luate după Brokhaus, edițiunea din 1875.

Prin urmare, dacă ar fi adevérat sgomotul respândit că ni s'ar lua Basarabia și ni s'ar da în loc Dobrogea, până în valea lui Traian, lăsând de o parte importanța gurei Dunărei, (lucru de care este imposibil d'a nu

FOIȚA.

Peneș Curcanul. *)

„Plecat-am nouă din Vaslui
Și cu sergentul đece,
Și nu-i era đeu, nimériu
În piept inima rece.
Voioși ca șoimul cel ușor
Ce sbóră de pe munte,
Aveam chiar pene la picior,
Ș'aveam și pene'n frunte.
Toți dorobanți, toți căciulari,
Români de viață vechie,
Purtând opinci, suman, țari,
Și cușma pe-o ureche.
Ne dase nume de Curcani
Un hătru bun de glume,
Noi am schimbat lângă Balcani
Porecla în Renumé.
Din câmp, de acasă, de la plug
Plecat-am astă vară
Ca să scăpăm de Turci, de jug
Șérmana scumpă țéră,
Așa ne spuse'n graiul seu
Sergentul Mătrăgună,

*) Din „Convorbiri literare”.

Și noi ne-am dus cu Dumneđeu,
Ne-am dus cu voie bună.

Ori cine 'n cale ne 'ntâlnia
Cântând în gura mare,
Stătea pe loc, s'adimenea
Cuprins de admirare:
Apoi în trecét ne 'ntreba
De mergem la vr'o nuntă?
Noi raspundeam în hohot: Ba,
„Sburăm la luptă cruntă!”

— Cu zile mergeți, dragii mei,
„Și să veniți cu zile!”
Diceau atunci bėtrâni, femei
Și preoți și copile;
Dar cel sergent făr de musteți
Răcnea: „să n'aveți tēmă
Românul are șapte vieți
„În pieptu-i de aramă!”

Ah! cui ar fi trecut prin gând,
Ș'ar fi cređut vr'odată
Că mulți lipsi-vor în curënd
Din mândra noastră cetă!
Priviți! din noue căți eram
Și cu sergentul đece,
Remasam singur eu... și am
În piept inima rece!
Crud e când intră prin stejari
Naprasnica secure,

De a bate toți copacii mari
Din falnica pădure!
Dar vai! de a lunei nęgră stea
Când mórtea nemilósă
Ca'n codru viu pėtrunde'n ea,
Și când securea-i cósă!

Copii! aduceți un ulcior
De apă de sub stâncă
Să sting pojarul meu de dor
Și jalea mea adâncă.
Ah! ochi-mi sînt plini de scăntei
Și mult cumplit mă dóre
Când me gândesc la frații mei
Cu toți perii în flóre.

Cobuz ciobanu 'n Calafat
Cânta voios din fluer,
Ear noi jucam hora din sat
Ridënd de-al bómbei șuer,
Deodat' o schijă de obuz
Trăsnind — mânca-o-ar focul! —

Retéză capul lui Cobuz
Și ea ne curmă jocul.
Trei zile 'n urmă am rėșbit
Prin Dunărea umflată
Și nu departe am tábărit
De Plevna blėstămată
În fața nōstră se 'nalța
A Griviței redută,

Bălaur crunt ce-amenința
Cu ghiara-i nevėđută.

Dar și noi încă o pândiam
Cum se pândesc o fiară
Și tot chiteam și ne gândiam
Cum să ne cadă 'n ghiară.
Din điori în điori și Turci și noi
Svėrliam în aer plumbii
Cum svėrli grăunți de popușoi
Ca să hrănesci porumbii.

Și tunuri sute bubuiău...
Se clătina pământul!
Și mii de bómbe văjiau
Trecënd în sbor ca vėntul.
Ședea ascuns Turcu 'n ocol
Ca ursu 'n bizunie.
Pe când trăgeam noi tot în gol,
El tot în carne vie...

Ținteș era dibaciu tunar
Căci tóte a lui ghiulele,
Loviau turcescul furnicar,
Ducënd mórtea cu ele;
Dar într'o đii veni din fort
Un glonte numai unul,
Și bietul Ținteș căđu mort
Îmbrățișându-și tunul.
Pe-o nópte órbă Bran și Vlad
Erau în sentinele.

se ținé compt), tot n'ar fi o compensațiune teritorială fiind-că Dobrogiă totă n'are de cât o suprafață de 4.950 kilometre quadrate și 160,000 locuitori. Dar decă din aceste 4,950 chilometre quadrate și 160,000 locuitori, vom detrage partea de la Bazargic până în valea lui Traian, care nu ni se dă, porțiune teritorială, care, aproximativ, este de 1/4 din totă Dobrogiă, n'ar rămân de cât un teritoriu de 3300 chilometre quadrate și 106,000 locuitori, drept cari ni s'ar lua 12,000 chilometre quadrate și 200,000 locuitori, o diferență de 8,700 chilometre quadrate și 94,000 locuitori... plus gurele Dunărei, a căror importanță nu se pôte aprecia, nici se pôte indemnisa prin mocirlele Dobrogei!...

Din camera României.

Diua de la 26 Ianuarie este o di epocală în anele României. Scim deja ce s'a petrecut în camera și în senatul României după telegrame și estrase din diarie în privința cestiunei Besarabiei române. Astăzi când avem înaintea ochilor pe larg cele ce s'au petrecut în camera României am dori a le petrece în totă estinderea lor și în colónele noastre. Angustimea colónelor noastre însă nu ne permite acesta. Vom face aceea ce putem, ca să satisfacem în parte interesului public. Vom reproduce răspunsul primului ministru Bratianu la interpelarea și motivarea făcută de V. A. Urechie în privința retrocesiunii Besarabiei. Și din răspunsul primului ministru și vor face cetitorii nostri o idee mai clară asupra acestei cestiuni de importanță europeană.

Etă dar acel memorabil răspuns:

„D-lor! nu eu sânt acela care să nu înțeleg simțemintele ce au împins pe d. Urechie să facă o asemenea interpelare. Dar, vă mărturisesc că în aceea ce privește guvernul, această interpelare ne-a pus în pozițiunea cea mai critică. Căci noi, și ca ministri și ca români, nu putem face alt-fel decât să răspundem la întrebarea ce ni se pune; însă, ca să răspundem, trebuie să lipsim cuviințelor diplomatice. Fiind însă că este vorba de o datorie așa da sacră, nu putem alt-fel de cât să trecem peste dăsele, (Aplause) și credem că chiar acei cari vor crede că facem o indiscrețiune dacă vor intra în consciința lor, și se vor pune în pozițiunea noastră, vor vedé că nici ei nu ar puté să facă

alt-fel de cât cea-ce fac eu astăzi. (Aplause).

Dic, D-lor, că fac o necuviință diplomatică, fiind-că nu sântem până acum sesizați într'un mod formal de Rusia în privința cestiunii Besarabiei. În zilele din urmă nu s'a ivit alt-ceva de cât s'a manifestat în un mod mai categoric, mai pozitiv, însă numai în mod oficios, cea-ce de mult se dicea și se credea că ar fi în intențiunea Rusiei, de a relua partea noastră din Besarabia. La această demarșă oficioasă din partea Rusiei, negreșit că nu v'endoiți, după cum nu v'ați îndoit de când stăm pe această bancă, că noi am fost și sântem aci espreșiunea sinceră și profundă a D-vóstră, a representațiunii naționale (Aplause), și că prin urmare răspunsul nostru a fost că nici o dată națiunea română nu va consimți, nu la cesiunea, dar nici chiar la schimbul unei părți din teritoriul seu, fie măcar cu despăgubirile cele mai avantagióse (Aplause prelungite). Nu numai că am făcut această declarațiune, dar am căutat prin toate mijlócile, înainte d'a a ni se pune cestiunea, am căutat să ne asigurăm mai dinainte în contra unei asemenea eventualități, căci încă dinainte eu, ca ori-ce român, am avut această grijă în inima mea. Am căutat, D-lor, toate argumentele, și nu era greu de găsit acele argumente, căci în adevăr într'un lucru așa de drept nu trebuie să fie cine-va nici jurist, nici om de geniu. Însă, D-lor, nu avem astăzi certitudinea că am reușit a convinge pe ómenii politici ai Rusiei că cea-ce voesc să facă în privința noastră e și nedrept cătră noi, și desavantajos pentru Rusia, nu numai din punctul de vedere al onórei, dar chiar din punctul de vedere al intereselor marelui imperiu (Aplause). D-lor, când un proprietar mic, un moșnén, are o moșióră de la moșii lui rēmasă, pe care fie-care străbun al lui a apērat-o prin sudórea și chiar prin sängele lui, acela iubesc cu drept cuvēnt pământul seu, și orice schimb i s'ar propune, el nici o dată nu va da mica lui moșióră pe acel schimb (Aplause). Dar un proprietar mare, care are moșii întinse, pământul pe care pôte nici nu l'a vēdut pe tot, acela pôte să primescă schimbul cu iulesnire (Aplause). Acestea sânt, D-lor, condițiunile în care ne aflăm noi. Înțeleg ca un proprietaru mare să propună în schimb unui moșnén un pământ de trei, de patru ori mai mare, care cu tóte acestea nu ar fi de cât o minimă parte din averea sa; dar tot ast-fel și mai mult încă înțeleg resistența moșnénului de a primi să cēdă moșióra sa, un pământ cu care are legă-

ture de inimă și de scumpe suveniruri (Aplause prelungite).

Eu cred, D-lor că atunci când va vedé, nu ómenii politici ai Rusiei, ci împēratul singur, pe care am avut onórea să-lu apropiu de mai multe ori, și care, nu numai ca împērat, ci ca om de inimă și de nobile sentimente planéză pe dēsupra întregii societăți rusesci, când va vedé drepturile României, cestiunea se va schimba. Ori de câte ori m'am adresat la Majestatea Sa cea-ce toți cei-lalți în unele casuri refuseră, El mi-a acordat, și mi-a făcut o adēncă impresiune când l'am vēdut în tot-dēuna atins, când l'am vēdut că tot-dēuna a înțeles dreptul nostru și a cedat la cererile noastre. În zilele din urmă, fiind-ca ērăși începuse să se agite cestiunea Besarabiei, am alergat la Poradim ca să mă adresez de-a dreptul împēratului și am fost oprit de generalul Ghika care mi-a dis: și-a vorbit vr'o dată împēratul despre acesta? Nu, i-am răspuns eu, și nu a vorbit nici chiar Domnitorului, cu care a fost în intimitate mai mult timp. Apoi atunci eu socotesc, mi-a dis generalul Ghika, că ar fi să ofenseți pe Majestatea Sa vōbindu-i de această cestiune. Cum? când noi am făcut o convențiune subscrisă de principele Gorceakoff, un tractat investit cu sigilul împērătesc, și după acestea ne-am dus de ne-am vērsat sängele alături cu armata rusă, și împēratul la tóte împregiurările a făcut omagiu bravurei și devotamentului ostirei noastre, cum ai putea D-ta să vii a pune la îndóelă că Rusia ar mai avé intențiunea de a lua de la noi un petec de pământ (Aplause).

Am găsit atunci că generalul Ghika avea dreptate și m'am întors înapoi. Ei bine, ceea ce cred că eu, un singur om, și un om mic ca mine, ași fi putut să dobēndesc de la împēratul, cunoscēnd inima și sentimentele sele, cu atât mai mult cred că va puté să o dobēndescă vocea unui pōpor întreg. (Aplause entusiaste, îndelung repețite.)

D-lor, gândesc că împregiurările sânt așa de mari, că cuvintele multe nu ar face de cât să lovescă lucrul, D-v. sciți destul, faceți ceea-ce inima v'ē dice. (Aplause prelungite).

„Retrocesiunea Besarabiei.“

Etă ce mai cetim în „Timpul“ despre cestiunea acesta:

Fără a prejudeca hotăririle adunărilor, credem cumcă linia de purtare a conservatorilor va fi urmatórea.

N'avem nici un schimb de făcut cu Rusia în particular și nu-i dăm nimic ei, precum nu pretindem nimic

de la ea în special, de cât ca să consăntēscă cuvēntul împēratului ei. Numai toți semnatarii tratatului de Paris, care va serví de basă a deliberărilor congresului, ne pot da ce va — lua nu ne pot nici ei nimic.

Se dice cumcă argumentarea unei părți ar fi următórea:

Impēratul nu voiesce să-și calce cuvēntul, și în marginele voinței sale individuale nici nu-l calcă vre-odată, dar voința poporului rusesc cere reluarea Besarabiei.

Dar cu modul acesta ori ce tratat, încheiat întré două state, se pôte nimici. Caracterul individual al monarhului nu este de cât o garanțiă mai mult pentru respectarea unui tratat, nu este însă unica lui garanțiă. Convențiua a fost încheiată întré guverne, adecă întré ómeni cu plenipotențe din partea poporului lor, și tocmai voința popórelor este angagiată prin convenție. Deci nu înțelegem, ca o voință angagiată să vrea ce-va contra angagiamentelor, ce le-au luat în mod formal. Ce deosebire mai este atunci între popor, ca personalitate juridică și nisce baude neorganizate?

Dacă am făcut odată greșala de a încheia convenție cu ea, n'am încheiat-o pentru a serví politica rusescă în special. Însărcinată de Europa, de a regula cestiuni, ce nu ne privesc pe noi, nu i-am cerut de cât să ne garanteze ea în special ceea ce tóte puterile ne-au garantat prin tratatul de la Paris: integritatea și veatērnarea teritoriului nostru actual. Pôte să fie în alt loc obiceiul să se preocupēscă pământul patriei și cetățenii statului — noi nu cunósem aceste obiceiuri și nici voim a le cunósc.

Dacă Rusia ne propune un schimb — nu-l primim. Ba ori-ce ne-ar propune Rusia în deosebi, nu primim.

Noi nu cunóstem în ea de cât pe mandatară Europei, care n'a declarat resboiul Turciei pentru a schimba sórtea noastră, ci pe aceea a Bulgarilor, Sērbilor, Muntenegrenilor în sfērșit a popórelor, de care a fost vorba la conferențe. De noi n'a fost vorba la conferență; resboiul, ce l-am purtat, a fost pôte o imprudență, ce se iartă unui popor tēnēr și ardētor și alianța de fapt o mēsură, care să ne asigure succesul armelor noastre, iar încolo n'avem a împărți nimic cu Rusia nici în clin, nici în mănecă. Pôte d'n partea noastră să cucerescă tótă țēra turcēscă, dacă o vor lăsa alte puteri, cu noi n'a avut resboiul, deci n'are a ne lua nici pământ, nici a ne da cu sila, ceea-ce nu-i cerem ei. Dară avem a cere, nu Rusia este aceea de la care vom primí.

Nu cerem nimic, nu primim nimic, nu dăm nimic.

Vrea Rusia să ne dea independența? — N'o primim de la ea.

Vrea să ne dea Dobrogea? — Asemenea n'o primim.

Cu un cuvēnt de la Rusia nu primim nimic. N'avem nevoie de patronagiul ei special și nu-i cerem, de cât ceea ce sūntem în drept a-i cere ei, ca ori-cărui om de rând, cu fața curată: Să respecte pe deplin convențiua, încheiată cu noi. Nici s'a bătut pentru noi, nici n'am poftit-o să se bată; deci nu are dreptul de a trata cu Turcia în numele nostru. Nici ea s'a luptat pentru noi, nici noi pentru dēnsa, ci fie-care pentru sine și ale sale; ea pentru a împlini mandatul Europei și pentru confrății ei de peste Dunăre; noi pentru noi.

Deci încă odată: Nu voim s'adim de nici un arangiamēt cu Rusia, nu-i concedem dreptul de a trata în numele nostru, căci n'am însărcinat-o nici noi cu acesta, nici puterile europene.

Mai departe i se trāmite „Timpului“ din Moldova următóru articol scurt și bine simțit:

Ferbea vēzduhul ca un iad
De bómbe, de șrapnele.
În dōri găsit am pe amēndoi
Tăeți de iatagane
Alături c'un moviloiu
De leșuri musulmane.
Sermanii bine s'au luptat
Cu litfa cea págână,
Și chiar murind ei n'au lāsāt
Să cad' arma din mână.
Dar ce folos! cēta scādea
Șacuma rēmāsese.
Cinci numai, cinci flăcāi din ea
Și cu sergentul șese!...
Vení și dióa de asalt,
Cea di de sänge udă!
Părea tot omul mai înalt
Față cu mórtea crudă.
Sergentul nostru, puiu de zmeu,
Ne dis' aste cuvinte:
„Cāt n'om fi morți, voi cinci și eu
Copii! tot înainte!“
Făcēnd trei cruci, noi am răspuns
„Amin! și Dómne ajută!“
Apoi la fugă am împuns
Spre a Turcilor redută.
Alelei! Dómne cum sburau
Voinicii toți cu mine!
Și cum la șanțuri alergau
Cu scări și cu fașine!

Etă-ne ajunși... încă un pas
Ura! nainte, ura!...
Ear mulți rămân fără de glas.
Le 'nchide mórtea gura!
Reduta 'n noi rāpede un foc
Cāt nu-l încape gândul.
Un șir întreg s'abate 'n loc
Dar altul îi ia rēndul.
Burcel în șanț móre sdrobind
O titvā págānescă.
Șoim 'n rēdan cade rācnind:
„Moldova să trāescă!“
Doi frați Călini, ciunțiți de vii,
Se svērcolesc în sänge;
Nici unul însă, dragi copii,
Nici unul nu se plānge.
Atunci vitezul Căpitan
Cu o largă brazdă 'n frunte,
Strigă voios: „cine-i Curcan
Să fie Șoim de munte!“
Cu stēgu 'n mâni, el sprintenel
Se sue o scară 'naltă;
Eu cu Sergentul după el
Sărím de la olaltă.
Prin foc, prin spāgi, prin glonț, prin fum
Prin mii de baionete,
Urcăm, luptăm... etă-ne acum
Sus, sus, la parapete.
Allah! Allah! Turcii rācnesc
Sărind pe noi o sută.

Noi punem stēgul Romānesc
Pe crāncena redută.
Ura! mărăș se 'naltă 'n vēnt
Stindardul Romāniei!
Noi însă zāceam la pământ,
Căduți prada urgiei.
Sergentul móre șuerând
Pe Turci în risipire,
Ear căpitanul admirând
Stindardu 'n fālfăire!
Și eu când ochii am închis.
Când mi-am luat osinda
„Ah pot să mor deacum, am dis,
„A noastră e isbānda!“
Apoi când earăși m'am tređit
Din nóptea cea amară,
Colec pe rāni eu am găsit
Virtutea Militară.
Ah! da-o-ar Domnul să-mi îndrept
Acéstă mână ruptă.
Sa-mi vindec rānilé din piept,
Să me întorc ear la lupta,
Căci nu-i mai scump nimica ađi
Pe lumea pāmēntēscă
Decāt un nume de vitez
Și mórtea vitejēscă!

V. Alecsandri.

Retrocesiunea Basarabiei.

Numai un singur glas este în tota Moldova: Să nu dăm Basarabia! Dacă împărăția rusescă vrea să ne-o ia cu sila, iea-o, dar noi să n'o dăm!

Pentru această parte din pământul nostru să nu primim nici o compensație, nici o răsplădire. Dacă noi nu vom da Basarabia, rușii nu ne-o vor lua, căci nu este exemplu în istoria lumii ca aliatul mai tare să ia cu sila pământul aliatului mai mic, drept răsplătă pentru ajutorul primit în ora supremă a primejdiei!

N'avem încredere mare în guvernul de astăzi, dar în chestiunea aceasta, nu ne îndoiim că guvernul se va împotrivi. Avem și mai puțină încredere în Adunarea de astăzi, dar nu ne îndoiim că nu va vota rășuirea patriei noastre. Un singur om ne face să tremurăm de grige: acesta este d. C. A. Rosetti, căci ne e frică de ideile sale cosmopolite! Dacă — ferescă Dumnezeu! — d. Rosetti ar șovăi, facem apel la d. Brătianu să se despartă de vechiul seu amic și credem că o va face. Dacă ministerul ar slăbi, conjurăm pe deputați să nu-l urmeze. Dacă Adunarea țerei s'ar ameli de vorbe și făgăduințe pentru viitor, conjurăm pe bătrânii din Senat să se fie neclintii: ei sunt proprietarii mari, al lor e pământul, al copiilor lor va fi. În Senat sunt mitropoliții țerei, cari au fost d'apurarea în fruntea mișcărilor naționale și în zilele bune și în zilele rele.

Și dacă toți ar tremura, Domnitoriul trebuie să se fie drept ca stejarul. Domnitoriul are prerogativa de a se despărți de cei ce nu-i crede demni, și de aceea în cazul suprem trimiță acasă și ministere și Adunare și Senat și consulte țera! Va vedea atunci ce va răspunde țera astăzi desamăgită! În Domnitoriul nostru Carol I avem o nemărginită și deplină încredere. În pieptul unui oșten viteaz precum este, nu poate intra o simțire de slăbiciune. Demnitatea, prestigiul, onoarea și chiar interesul seu și al dinastiei sunt în joc!

O dinastie care ar începe prin a subscrie desmembrarea țerei sale, ar pierde pentru tot-déuna prestigiul seu în inimele poporului. Străbunii Măriei Sale au făcut din o mică provincie sêracă și dispopulată, împărăția cea mai puternică din lume și El ar suferi a i se micșora țera!

Nici odată un Hohenzollern nu va face acesta!

În anul 1777, divanul boierilor din Moldova s'a împotrivit la trunchierea patriei lor; în anul 1878 Adunarea și Senatul întregului popor va avea ore mai puțin patriotism?

În anul 1777, Grigorie Ghica Voevod s'a împotrivit la rășuirea Bucovinei și a plătit cu viața patriotică sa cutezare. Peste un secol, Carol I de Hohenzollern se găsește în aceeași poziție. Va avea ore un Hohenzollern mai puțină inimă decât un Ghica?

Nici odată!

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Șulumberg, 25 Ianuarie 1878. Dle Redactor! O dorință demult nutrită ne-ai împlinit cu ocaziunea eșirei „Telegrafului Român“ scris după ortografia fonetică cu semne. Acesta am așteptat mulți și demult, pentru că e cu mult mai ușor a ceti având semnele, de cum am scris și scriem acum, unde trebuie să cetim altmintea decum e scris. Tocmai în scôlă noi învățătorii, când vom avea cărțile scolare tipărite cu semne, de o mie de ori va fi mai ușor a introduce pre scolari în cetire și scriere; pe când acum după cărțile ce le avem, copiii cetesc și rostesc de multe ori cuvintele fals, astfel încât trebuie să le spună mereu învățătorul, că așa și așa

are de a se ceti și rostii cutare seu cutare cuvânt.

Eu ca învățătoriu, ași pute aduce multe exemple observate în praca mea cu legendarele noastre de acum. — Mai departe, în scôlă are de a se învăța pentru viață adevă: cine umblă la scôlă, trebuie să se și potă folosi de cele ce a învățat în scôlă. Acesta este adevărul. Un exemplu. Un bărbat din satul meu, mă cercetă de multe ori, rugându-mă să-i mai cetesc câte ce va din foi și cărți; el însuși ia cărțile și foile în mână și vrea să cetescă, — căci și el a umblat cu mine la scôlă noastră din sat, — însă nu poate ceti după ortografia grea de acum; dar ținând și noi „Telegraful Român“, i-am dat odată acelu bărbat nisece numeri mai noi ca să cetescă, și m'am mirat cum putea ceti de bine având literele cu semne, și el însuși s'a bucurat că poate ceti.

Acestă stare de lucruri aflăm la mai mulți. Chiar și strainii cari au dorința de a învăța limba română, după această ortografie o învăță mai ușor. — Ba ar fi de dorit, ca noi Românii cu toții să scriem cu aceeași ortografie. Trebuie apoi să susținem că e mai ușor a cuprinde și tine în minte învățătura din scôlă după cărțile scrise cu literele cu semne; căci învățându-le odată, nici odată nu le mai uită, — pe când cetirea și scrierea de acum cu atâtea regule ortografice, curând se uită.

Bine mi aduc aminte de când am fost la cursul supletor învățătoresc în Sibiu din an 1875, unde s'au desbătut despre ortografia și scrierea cu literele cu semne, și unde fiind de față la 100 de învățători, toți în unanimitate, au primit și s'au învoit la scrierea cu semne, și au exprimat dorința, ca și cărțile scolare să se tipărescă cu semne.

Dară de atunci încôce, nime nu a mai dis nimica în cauza acesta; până când dela 1 Ianuarie a. c. ne am pomenit numai că Mult onorat Dnia Tane ai gratulat la începutul anului acestuia cu noua ortografie; pentru care Mult on. Dle Redactor, să trăiesci la mulți ani! Ddău sa te țină!*)

Ar fi foarte bine, când cu începutul anului scolar viitoriu, ne-am pomeni și cu cărțile scolare scrise după ortografia „Telegrafului Român“!

Alta ce am să mai însemnez din ținutul nostru, este că pe aici e sêracie mare în urma secetei din vêra trecută, căci locuitorii mai cu sêmă Românii — n'au ce mânca, și așa mulți o iau spre România pentru câștigul susținerii de viață. Ar fi de dorit, ca cauza acesta să fie cunoscută stăpânirei, spre a întervenii într'ajutoriu celor lipsiți cari n'au ce mânca, decum să-și mai potă plăti darea, pe carea sunt îndatorați cu execuțiune să o plătescă. Pe lângă care...

Teodor Hirist,
învățătoriu I.

Varietăți.

*) (Teatru). Reprezentațiune română dată de G. Petculescu în unire cu Societatea magiară se va da Vineri la 3/15 Februarie în Teatru cetății, piesele: „Blăstêmul romanului pe patul de mörte“, tablou în versuri de D-nu St. Mihailén, „Liber și Independent“ canțonetă comică de D-nu Pantazi Ghica.

Piesele reprezentate de Societatea magiară vor fi: Fica bine păzită, comedie într'un act, și Bărbatul zăpăcit, comedie într'un act.

*) (Bölă de vite) a isbugnit în Căneni, apröpe de Turnu-Roșu. După scirile de curând sosite, trecerea vitelor preste Predeal și Turnu-Roșu este

*) Mulțămim.

Red.

deocamdată oprită din cauza bölei ce s'ar fi ivit pe partea României.

*) (Perderile rusesce) în actualul răsboiu se urcase cu sfîrșitul lui Ianuarie n. la 89,304 combatanți morți și 11 răniți, un principe din casa imperială și 34 membri ce aparțin aristocrației mai înalte. Dintre răniți s'au tãmãduit 36,824 cu desevêșire și preste câteva sêptemâni 10,000 militari vor pãrãsi spitalele. În prinsore turcescă nu se află decât 121 soldați. Din numêrul combatanților a cădüt mort tot al șeselea soldat. Numêrul decorațiilor, remunerărilor și înaintărilor la graduri mai înalte se urcă la 20,000. În cursul răsboiului nu s'au osîndit la mörte decât doi inși și nu a desertat decât un singur soldat. Cele mai multe decorații a primit corpul al 8-lea, însărcinat cu apêrarea strimțörei de la Șipka. Soldații decorați cu crucea St. George sînt îndreptățiți a depune esamenul de oficier fără a fi ținüți la îndeplinirea formalităților obicinuite,

*) (Numêrul Turcilor prinși) în răsboiu și transportați în Rusia, se urcă, după datele oficiale, la 120,000 ömeni, abstracție făcând de la bolnavii și răniții aflați în Kars, Sofia etc. În Ardahan s'au prins 1000 soldați, în Nicopolea și Aladja câte 7000, în Kars 17,900, în Gorni-Dubnik 4000 și în Telis 3000, în Plevna 44,000, în Șipka 32,000 și la Veleștița 3000. Cu totul s'au luat dela Turci 1000 tunuri; între prinși se află 30 pași.

*) (Folosii-ve!) Să ne ierte pãlãrierii.

Bruma și bura de plöie vê stricã pãlãriile și vê silesce să dați un franc spre a vi-le neteđi. Vreți să scãpați de acest imposit indirect?

Curățiți praful de pe pãlãrie cu o perie môle; apoi luați o bucată de flanelă ori de piele môle de mărimea unei batiste; încălđiți-o bine la sobă și trageți-o tare pe pãlãrie în direcția përului. După douê-trei frecări, mătasa și ia din nou lustrul și aveți o pãlãrie nouă.

Acesta e tot secretul pãlãrierului și nu vê costă nimic. „Rom. lib“.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

1. *Istoria naturală*, manual didactic pentru scölele populare române, de Ioan Tuducescu, învățător în Lipova. Arad 1877. Tip. lui Leopold Réthy 8° mic.

2. *Istoria naturală* pentru usul scolarilor de clasa a treia la scöla poporală. În 3 cursuri, de Emeric Andreescu, învățător în Beregeu. Cursul I Zoologia, Botanica și Mineralogia. Timișöra în tip. diecesană 1876.

„Cele mai bune sînt pentru tinerime tocmai bune deajuns.“ Dacă această axiomă a unui renumit pedagog germân trebuie luată în samă la tôte lucrurile, cu cari voim să ocupăm pre copii, a bună samă trebuie să o aplicăm cu deosebire și la cărțile de scôlă, cari le dăm în mâna scolarului. Nicãiri greșeliile făcute nu se vor resbuna mai amar, ca tocmai în această direcțiune, căci cărțile rele nu numai împedecă formarea de idei, noțiuni și judecãți clare și esacte, întãrđiând astfel desvöltarea spirituală a elevului, ci ele produc chiar confuziune și în noțiunile bune ce le-ar avé unul sau altul dintre scolari și în sfêșit consumă fără nici un folos timpul nefericitului învățător, care este silit a le lua drept basă la pertractarea cutãruui object în scöla poporală.

Dar ce cerem de la o carte de scôlă, ca ea să primescă epitetul de „bună“? Cerem ca, 1) să fie compusă după principii pedagogice raționale, va să dică să aibă un metod bun și să espună objectul în o limbă înțelăsă de copilul de scôlă; 2) cu privire la materie, ea să espună lucruri constatate de adevêrate, nu neadevêruri și ficțiuni.

Să esaminăm întru cât cărțile puse în fruntea acestei dări de samă corespund principilor tocmai espuse.

I.

Cãrticica dlui Tuducescu tracteză pe 37 pagini 8° mic întreg materialul istoriei naturale și anume în 33 „prelecțiuni“ zoologia, în 11 prelecțiuni botanica și în 3 prelecțiuni mineralogia. Chiar dacă am reduce pretensiunile nostre, în ce privește tractarea istoriei naturale în scöla poporală, la cea mai modestă mësüră, trebuie să mărturisim că, ce ne oferă autorul din această materie este atât de pușin, încât chiar și pentru o scöla sãtescã de rangul 2-lea este prea pușin.

„În mărğinire se arată mãiestrul“, este adevêrat! Dar când mărğinirea face să dispară chiar pãrțile esențiale ale lucrului, atunci ea încetă de a ne mai arãta pre mãiestru.

Se poté însă ca tractarea pușinului aceluia să fie bună, să ducă la scopul, care este: a face pe scolar să dobêndescă o cunoștință esactă a objectelor din natură, a legãtörei ce esistă între ele, a puterilor ce sînt active întrênsese! Durere nici acesta nu o putem afirma. În loc de a începe cu ce este cunoscut, și a trece apoi treptat la cele mai necunoscute, în loc de a începe cu ce este simplu spre a face cu puțință înțelegerea lucrului compus, în loc de a începe cu descrierea de indiviđi de animale, plãnte, minerale și a conduce treptat pre scolari, ca ei inșiși să abstragă din descrierile unui șir de indiviđi caracterele, cari sînt comune tuturor, sau prin cari se deosebesc unii de alții, în sfêșit în loc de a pune împãrșirea sistematică la urmă, după ce scolarul are material pregãtit pentru a-l pune în sistem, autorul purcede tocmai pe calea inversă, pãrãsită acum de toți autorii cu principii pedagogice raționale.

El începe cu compusul, cu necunoscutul: cu împãrșirea objectelor naturii în 3 regne, continuă cu împãrșirea regnelor în clase, a claselor în „ordini sau familii“ — doue noțiuni pe cari autorul le cufundă una cu alta — și în urmă ajunge la ce e cunoscut, la indiviđi. Pre acestia însă i înșiră de comun numai cu numele, adãögând ici colea, câte-va cuvinte, cari să servescă drept caracteristic. În urma fic-cãrei „prelecțiuni“ se află câte un șir de întrebãri, — ocupațiune — cari au de scop a recapitula cele cuprinse în prelecțiune. Dar ce fel de clasificare, ce fel de caracterizare, ce fel de recapitulație! — Trebuie ca cine-va să aibă o paciință mai mult ca de fer și sânge mai rece ca un pește, ca să nu se indigneze de cele ce autorul predă aci ca istorie naturală.

Purcedând, precum se pare, dela principul, reu înțelăs, că scöla poporală nu are să se ocupe cu știința, autorul nostru ignoreză și cele mai elementare adevêruri constatate de naturaliști, și cari trebuie să aibă loc chiar și în o carte menită pentru scöla poporală; pe de altă parte purcedând, ierãși precum se pare, de la principiul ca, ce este mai vechiu, trebuie să fie și mai bun, primesc în cãrticica sa lucruri, cari poté vor fi fost cređute de ömenii din secolul trecut, pre cari însă astãđi cu inimă liniscită le putem pune la o parte ca fabule neadeverite și neadevêrate.

Spre ilustrare vr'o câte-va exemple.

„Pe pãmânt sînt: ömeni, vite și alte animale (vietãți). Din pãmânt cresc: pomi, arbori, erbã și alte lucruri. În pãmânt sînt vermi, rime, apoi petri, sare și alte cele. În aer sbörã: paseri, țințari, și alte ființe. În apă sînt: pești, raci, bröște și alte vietãți. (p. 1).

Noțiunile vietate, ființă, lucru, sînt aruncate în drêpta și în stãnga fără nici o chibzuire și privire la mîntea crudă a elevului.

„Plantele după însușirile și folosul lor se împart în 10 clase: arbori, pomi, tufe, erburi, legume, flori, buruené, musci, bureți.“ (p. 30).

Pe pagina premergãtore însă noțiunile „flöre“ i dă cu totul alt înțeles, ca în acest ș. De unde va-fi scos autorul această „cla-

sificare" nejustificată și nejustificabilă a plân-
telor numai densul va fi sciind.

„Mineralele se împart în 7 clase: pe-
tri, metale, țerâne, săruri, cristale, sta-
lactide și petrificate“ (pag. 32).

După o astfel de clasificare din aceeași
specie d. e. din calcar (var) ar trebui să
facem patru specii, ce aparțin la 4 clase cu
totul diferite, prin urmare și cu însușiri cu
totul diferite, căci calcarul l' aflăm în na-
tură cristalizat, l' aflăm granulos (ca
pétra de var, marmoră), l' aflăm ca stalactit,
și în sfârșit l' aflăm ca masă infiltrată în
obiecte petrificate. În loc deci de a ne face
privirea obiectelor mai ușoară, prin clasifi-
care noi ne-am confunda și mai tare. Ce folos
ar mai avea dar clasificarea?

Tot așa de nefericită este apoi și enu-
merarea „ordinelor sau familiilor“ ce le sub-
sumă sub anumite clase. Așa d. e. între
musci numeră „straiul de bróste și făciunele
grăului.“ (p. 34); între vermi: „melcii, scoi-
cele, infusoriile, sponghiile“ (p. 27); între
erbururi: „lucerna“ (p. 32) ș. a. Despre „rime,
limbrici etc.“ ne spune că, „se sporesc din
gunoiul altor animale, din apă și din pământ.“
(p. 5 și 27.) „Maiul“ (sau ficatul)
dice „că se află lângă plumăni (p. 9). „Fie-
rea“ ne spune că, „este plină cu venin,“
și că „veninul se face din apa ce o bea
omul;“ și în sfârșit că: „dacă n'am avut fiere
am fi temerari și fricoși.“ (p. 10).

După autorul nostru dar avem un mij-
loc foarte simplu pentru a deveni curajoși:
să bem apă multă, căci ea produce fiere,
și având fiere multă, nu vom fi temerari și
fricoși.“ Cine nu o crede, anathema sit.

Asemenea de minunate sunt caracteri-
sările indivizilor. D. e. „Leul în vârful cõ-
dei are un nod rotund, cu care dintr'o lovi-
tură poate omori și boul.“ (p. 14). „Șoperlele
au în gură dinți veninoși.“ (p. 28). „Coșofana
sbõrã din par în par.“ „Pupãza și spurcã
cuibul.“ „Canariile unele sânt verzi alte
galbine.“ (p. 20.) „Arborii cei mai mulți
n'au fructe“ (p. 31). „Metalele sânt corpuri
grele, strălucitoare“ (p. 35). „Cristalele sânt
minerale cu fețe strălucitoare“ (p. 36).
Sarea se caracterizează în următorul chip:
„fără de sare bucatele cele mai bune n'ar
ave nici un gust,“ și apoi adaugă, — fără
îndoială o teorie chimică nouă: „elementele
din cari este făcută sarea sânt: acid și oc-
sigen.“ (p. 36).

Este cu puțință ca cine-va în așa pu-
ține cuvinte, să dicã atâtea neadevăruri și
să întorcã totã istoria naturală pe dos?!

Ce să mai dicem despre întrebări, ca
cele următoare din „ocupațiunile“ adăuse fie-
cãrei prelecțiuni? După ce se face împărți-
rea obiectelor în regne, pune întrebările:
„de care împărăție se ține coșocul? cisma,
cãmeșã, tabla? Pentru ce?“ (p. 1.) „Priu
ce se distinge omul de câtrã celelalte ani-
male?“ (p. 5) (despre cari elevul încă nu
scie nimic!) „Descrieți animalele rumegã-
tore“ (p. 17) (pre cari nota bene le a carac-
terizat în modul mai sus arãtat sau le a nu-
mit numai simplu cu numele!) ș. a. ș. a.

Am facut în cele premergãtore numai
o micã antologie, din lucrurile minunate, ce
le espune autorul în cartea sa. Dacă am
voi să le înșirãm tãte, câte se aflã în trãnsã,
am umplã aproape a 3-a parte din paginile
cãrții întregi; ér' celelalte douã părți ar re-
mãne pentru espunerile autorului, cari, deși
nu sânt absolut false, sânt atât de defectu-
ose, încãt remãn fără nici un folos.

A mai vorbi despre limba în care sânt
predate aceste învãțãturi, stãnd lucrul astfel,
creдем a fi de prisos.

În reasumat: atât ce privește metoda,
cât și ce privește materia, cartea dlui Tu-
ducescu, este un produs cu totul nenorocit.
Și nu scim de ce să ne mirãm mai mult:
de ușorința cu care procede d sa la compu-
nerea de cãrți scolare, sau de naivitatea,
cu care densul trimite un astfel de produs
în lume sub pomposul titlu de „istoria na-
turală, manual didactic“, sau în sfârșit de
pușinul tact al fõiei „Minte și Inimã“ din
Arad, e datã de o asociațiune de învãțãtori,
fõie care având în numerii din anul trecut
între articuli sei si tractate din istoria na-
turală, făcute după modelul prelecțiunilor

dlui Tuducescu, prin acãsta recomandã, ca
un fel de model, astfel de fãcãri pedagogice.

II.

Istoria naturală de dl. Andre-
escu, atât cu privire la metod, cât și cu
privire la materie este superiõra cãrții dlui
Tuducescu.

În conformitate cu principiul pedago-
gic: de la simplu la compus de la cunoscut
la necunoscut, autorul începe în cãrticica sa
cu descrierea de indivizi. Pe 34 pagini ale
cursului acestuia I-ii se descriu 39 indivizi
din imperiul animal, 9 din imperiul mine-
ral și 16 din cel vegetal, ca reprezentanți
ai familiilor (respective a-i ordinelor și clas-
elor) mai principale, și cari zac elevului
mai aproape.

În precuvãntare sub titlul „pentru în-
vãțãtori“ se dau unele indegetãri scurte —
și în întregul lor potrivite, — cum să pro-
cedã învãțãtorul la tractarea în scõlã. De
aceste indegetãri începã unele întrebãri,
cari le recomandã învãțãtorului, pentru ca
cele învãțate să se întipãrescã și mai bine
în mintea scolarului. Nouã ne-ar fi plăcut
mai bine ca, întrebãrile să se fie adaos la
locul lor potrivit în text și — multe din
trãnsãle să se fie precizat cu mai mare grijã.

În ce privește materialul el preste tot
este bine ales; în locul „șerpelui de sticlã“
insã mai potrivit ar fi fost șerpele veninos
vipera; în locul „vanelului cristat“, mai
bine cunoscutul cocostêr; în locul „cre-
tei“, care s'ar fi putut adauge la „peatra de
var“, un metal nobil d. e. aurul; ér în
partea botanicã trebuia adaos un represen-
tant al comiferelor, d. e. bradul. În loc
de numirea „pãmânt“, care este un nume
colectiv, mai la loc era numirea lut, ca o
numire specialã.

Descrierile indivizilor în multe locuri
nu sânt nici complete, nici esacte. Despre
forma dinților indivizilor, ce reprezintă o
anumitã familie, nu se amintescã aproape ni-
mic; de asemenea despre modul cum se face
respirarea la diferitele clase de animale.
Explicarea de pe pag. 9, cã: vaca, ca și oia
și capra are în falca superiõrã în loc de
dinți sgãrci; de aceea se și dic ace-
ste rumegãtore“, este absolut falsã.

Amintirea de pe p. 12, cã liliacul se
numescã pasere de noapte, ca un ce, ce pãte
confunda pre scolar, trebuia lãsatã cu to-
tul afarã. Indiviziloru descriși dintre in-
secte se atribuie tuturor o „trombã“, ceea ce
este fals, cãci gândacul de Maiu d. e. și
vespa, dar și altele au falci (mandibule,
macsile) vãrtõse, menite pentru dãrãburirea
nutrimãntului lor.

La descrierea viorelelor se dice cã
„frunzele ies din rãdãcinã (p. 25), ceea ce
este fals; rãdãcina adevãratã nici odatã nu
are frunze. Mai jos p. 29 se dice cã: „fruc-
tul se formezã în ovar și este: nisce se-
mințe merunte“, de unde vedem cã autorul
nu scie face deosebire între fruct și semãnță,
ce se aflã în fruct. De asemenea nu se
face deosebire între flõre și înflorãscãntã,
precum vedem din descrierea „flõrei sõre-
lui“ de pe p. 34, unde se dice „cã flõrea se
desvõltã pe vârful cõrului . . . , ca este
mare, în forma unui tãier“.

Inesacitãți și greșele de aceste se aflã
încã și altele în cãrticica dlui Andreescu.

Stilul și interpunctiunea în mai multe
locuri nu sânt așa de îngrijite, precum ar
trebui să fie.

Sã sperãm cã, cursurile urmãtore în
tãte privințele îndigitate, ne vor satisface
mai mult decãt a fãcut-o cursul acesta I-ii.

Dr. D. P. Barcian.

Bibliografie.

„Istoria Resbelului din Orient“ sau
„Luptele Romãnilor, Rușilor, Muntenegre-
nilor și Sãrbilor cu Turcii“ după publi-
cațiunile din țerã și din strãinãtate. Tipãritã
sub îngrijirea D-lui D. Laurian, cu cola-
borarea d.d. I. Manliu și D. Miron.

Programa dlor editori al acestei opere
este urmãtorea:

Au trecut vãcãri de când õstea romãnã
n'a mai fost chematã pe câmpul de onõr. Rãs-
boiul actual, ce se desfășurã înaintea ochilor

noștri în modul cel mai sguduitor pentru
rãsãritul Europei, dete ocaziune poporului
latin dela Dunãre sã arete lumii, cã este
demn de a purta gloriosul nume de Romãn
acest nume, pe care Ștefan cel Mare, Mihai
cel Vitez, și alți domni știurã sã l' facã
atãt de respectat înaintea întregii crestini-
nãtãți. Brava armatã romãnã, cãreia i da
torim atãta recunoscãntã, condusã de vitã-
zul seu Cãpitãn, ilustrul nostru Domnitor,
Carol I, a fãcut ca Plevna, Rahova
Nicopoli, Palanca, etc. sã fie înscrise
cu litere de aur în istoria Romãniului,
și ca numele de Romãn sã fie pronunțat
cu falã de ori ce suflare romãnescã.

Scopul nostru este de a povestii strã-
lucitele isbãndi ale vitezei nãstre armate
precum și ale celor lalte popõre, cari au
luat parte la acest rãboiu

Vom cãuta printr'un stil cãt se pãte
de popular, și prin deosebite tablouri, sã
arãtãm cetitorilor noștri, tãte întâmplãrile
și fãsele acestui rãboiu, într'un chip ușor
și deslușit.

Lucrarea întregã va coprinde 4 serii
640 pagini, format mare cu peste 100 ilu-
strațiuni.

Acãstã istorie a resbelului din orient,
unica în limba romãnã de care am auđit
pãnã acum, promite a satisface cerințelor
cei publicul romãn pune față de o lucrare de
sõul acesta. Recomandãm procurarea opului
adãugând cã abonamente se primesc în
„Redacțiunea Telegrafului român“
cu prețul scãduț de 2 (doi) fl. v. a. pentru
o serie de 10 fãsciõre.

Am primit și recomandãm atențiunei
publicului:

„Blätter für Handel und Ge-
werbe in Siebenbürgen.“ Organ der
Kronstädter Handels- und Gewerbekammer
Nr. 1.

Sciri ultime.

(Dupã „S. d. T.-B.“)

Viena, 13 Februarie n. „Polit.
Corr.“ anunciã din Pola: Contra-ad-
miralul Barry a pornit cu naia „Habs-
burg“ spre orient.

Constantinopole, 13 Februarie n.
Flota englezã a trecut Dardanel-
lele și a pãtruns în Marea mar-
morã.

Roma, 13 Februarie n. Congre-
gațiunea cardinalilor, esaminãnd cesti-
unea vetului, a decis a păstra pen-
tru sãntul colegiu libertatea acțiunii
completã, ierã puterilor, cari au drep-
tul de veto, li se permite a face ob-
servãri.

Bursa de Viena

din 1.13 Februarie 1878.

Argent	104 50
Galbin	5 63
Napoleon d'aur (poli)	9 54 1/2
Valuta nouã imperialã germanã	58 85

Economic.

Budapesta, 28 Ianuarie v. (Raport
sãptãmãnãl). Preste periõda principalã a
ernei am fi trecut! Dar semãnãturile totuși
sânt încã espuse pericolului pãnã ce nu se
apropiã primãvara. Zãpadã mai avem destulã,
deși peste ãi se topescã mereu.

Negoțul cu bacate. Grãu. La
începutul sãptãmãnei scãdușe prețurile cu
10—15 cr., dar câtrã sfârșitul sãptãmãnei se
urcãse erãși cu 15—20 cr. S'a vëndut vro
80,000 mãji metrice.

Sãcarã. Fõrte pușin negoț; prețurile
din sãptãmãna trecutã de abia s'au susținut.
Notãm: nominal fl. 7.40—7.55.

Orz, se cautã mai bine, prețurile s'au
urcat cu 10—15 cr. Orz de nutreț fl. 7.50
—7.75, orz de bererii fl. 8.50—8.75. S'au
vëndut 3000 mãji metrice.

Ovës, neschimbat, se susține cu fl.
6.50—6.55. S'au vëndut 3000 mãji metrice.

Cucuruz. Transportul slab, prețurile
se susțin bine. S'au vëndut 3000 mãji me-
trice cu fl. 7.35—7.45.

Pãstãiõse. Cu pușine schimbãri ne-
goțul se tãrie din sãptãmãnã în sãptãmãnã.
Notãm: linte fl. 8—12, fasole fl. 10
—10.50, mazere fl. 11—14, mãlaiul se
cautã mai bine mai ales marfã de frunte și
se dã bucuros fl. 7—7.25, semãnță de
cãnepã, se aduce pușinã în tãrg, fl. 12—

13, semãnță de in fl. 14.50, mãzãriche
fl. 6—7.

Lãnã. Comerțul în lãnuri a fost în
sãptãmãna trecutã fõrte slab. S'au vëndut
numai 60 mãji m. lãnã țigãie fl. 51—52.50
(pr 56 chlgr.).

Tãrgul de porci. Din cauza oferte-
lor mari, prețurile au scãduț cu 1—1 1/2 cr.
dro chlgr. Notãm: porci unguresci sortați
50—52 cr., sãrbesci 46 1/2—48 cr., romã-
nesci 44 1/2 cr. pro chilogram netto.

Unsõre de porc. Deși întrebarea
dupã unsõre nu s'a fãcut mai mare, prețu-
rile din cauza micelor oferte totuși au avan-
sat. Notãm pentru marfã gata fl. 62—62.50
cu bute.

Slãninã. Negoțul se susține. La în-
ceputul sãptãmãnei se plãtea fl. 49.50, la
sfârșit s'a plãtit cu 48—48.50.

Sãu. Neschimbat și pușinã întrebare;
notãm fl. 49.50—50.50.

Prune. În sãptãmãna acãsta a început
negoțul a se face mai vioiu prin unele man-
date de esport. Prune din Bosnia, prima
fl. 35.75, marfã sãrbescã de mijloc fl. 32.50.

Spirit. Negoțul a decurs în liniște și
n'avem a nota nici o schimbare. Metodã
nouã fl. 30.50, metodã vechie fl. 33—33.50
pr 10,000 litre-percente.

Miere. Din miere rafinatã s'a vëndut
o parte ardelenescã cu fl. 34.

Cãrã. Lipsesc și acum cumpãrãtorii
și se oferãzã calitate bunã cu fl. 152—154.

Pei. În sãptãmãna trecutã s'au vën-
dut vro 8000 pei de õie. Notãm: pei nem-
țesci pro pãrechie fl. 2.20—2.80, sãrbesci
fl. 120—130, bulgãresci fl. 70—75, bãnã-
țãnesci fl. 140—150 (pro 102 dãrabe),
pei de caprã ardelenesci s'au vëndut la
Paris vro 1800 cu fl. 225 pr 100 dãrabe.

În pei de mel și de ied nu s'a fãcut
nimic.

Estras din fõia oficialã „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 19 Martie și 19 Apri-
lie imobil. Anei lui Iacob Timar în Pia-
nul-de-jos (la jud. cerc. din Sebeș); în
16 Martie și 20 Aprilie imobil. lui Nicolae
Vasilie Chirje în Vistul-de-jos (la jud.
cerc. din Fãgãraș); în 6 Martie și 15 Aprilie
imobil. Carolinei Wagner și a minorenu-
lui Carol Moyses în Brașov; în 7 Mar-
tie și 18 Aprilie imob. lui George Szath-
mari în Brașov (la tribunal); în 21 Fe-
bruarie mobiliile (mãrfuri) a lui Antonie Fa-
bini (la jud. cerc. din Sebeș). —

Nr. 1.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de pa-
roch în vacanta parochiã Valea-Epii,
protopresbiteratul gr. or. al Joagiului
I se deschide concurs cu termin pãnã
la ultima Februarie a. c. st. v.

Emolumentele sânt: dela 120 fami-
lii cãte una mesurã de cucuruz sfãr-
mat, și venitele stolari, cari laolaltã com-
putate în bani dau un venit anual de
193 fl. 92 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post,
au a-și instrui suplicile lor amãsurat
legilor în vigõre, și a le subscrerne ace-
stui oficiu protopresbiterale pãnã la
terminul sus indicat.

Hondol în 16 Februarie 1878.

Oficiul protopresbiterale gr.
or. al Joagiului I.

În conțelegere cu comitetul pa-
rochial.

Basiliu Pipoșu,

protopresbiter.

1—3

Nr. 19.

EDICT.

Alexe Lupu din Codlea, proto-
presbiteratul Branului, a pãrãsit cu
necredințã de 4 ani de ãile pre legiuita
sa soçiã Maria nãscutã Moise Vighe-
ciu, tot din Codlea, și pribegescã în
lume fãrã de a se sci locul unde se
aflã, este prin acãsta citat, ca în ter-
min de un an și o ãi sã se presen-
teze înaintea subscrisului for matrimo-
niale, cãci la din contrã și în absența
lui se va pertracta și decide procesul
divorțial intentat asupra-i

Brașov, 13 Ianuarie 1878.

Forul matrimonial gr. or. al Tractu-
lui ppresbiterale al Branului.

1—3